

CASE STUDY: SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA RAZEM DLA ŚRODOWISKA

AUTOR: SNRSS

TEMAT: GOSPODARKA CYRKULARNA

Spółdzielnia Socjalna Razem dla Środowiska została założona w 2019 roku przez dwa podmioty prawne - Gminę Powidz i Gminę Ostrowite z terenu Wielkopolski. Celem powołania spółdzielni było stworzenie podmiotu, który będzie realizował zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, a jednocześnie umożliwi aktywizację zawodową i społeczną mieszkańców obu gmin. Obecnie spółdzielnia zatrudnia 17 osób.

Spółdzielnia jest ciekawym przykładem zaangażowania wielu interesariuszy dla osiągnięcia wspólnych celów. Do najważniejszych z nich należą.:

- zapewnienie mieszkańcom gmin wysokiej jakości usługi odbioru odpadów;
- przejęcie kontroli nad procesem wdrażania tej usługi przez samorządy;
- aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym przypadku są to osoby bezrobotne z problemem alkoholowym) mieszkających na terenie dwóch gmin;
- podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska
- zamknięcie pętli w gospodarce odpadami - w tym przede wszystkim segregacja odpadów i oszczędzanie wody

Warto rozwinąć niektóre z tych celów. Utworzenie spółdzielni socjalnej pozwoliło gminie przejść kontrolę nad procesem świadczenia usługi odbioru odpadów komunalnych. Samorządy uzyskały dodatkowe narzędzia usprawniające ten proces. Należy do nich możliwość stosowania umów zastrzeżonych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Z drugiej strony, stała współpraca ze spółdzielnią pozwala samorządom na doskonalenie działań zmierzających do jak najefektywniejszego wykorzystania zebranych odpadów. Są to działania prowadzone równoległe w dwóch kierunkach:

- rozwój i modernizacja infrastruktury i wyposażenia spółdzielni. Pozwoli to na utylizację odpadów w bardziej efektywny sposób. Spółdzielnia planuje budowę własnej bazy przekształcania odpadów (w tym np. biokompostowni), co w dłuższej perspektywie pozwoli zarówno chronić środowisko, jak i obniżyć cenę usług;
- podnoszenie umiejętności ekologicznych wśród pracowników i społeczności lokalnej. Działania te są dostosowane do potrzeb grup docelowych. Pracownicy spółdzielni - są

szkoleni w celu zdobycia praktycznych kompetencji: np. utylizacji szkodliwych odpadów czy oszczędzania energii, menedżerowie uczą się, jak znaleźć innowacyjne zielone technologie czy źródła finansowania; wreszcie mieszkańcom obu powiatów - oferowane są działania edukacyjne np. segregacja odpadów.

Warto zwrócić uwagę, że są to działania lokalne, oddolne, co może pozytywnie wpływać na ich skuteczność i trwałość. Szczególnie dobrym partnerem w tym zakresie może być spółdzielnia socjalna. W odróżnieniu od tradycyjnego przedsiębiorstwa, w swoich działaniach musi ona uwzględniać czynniki społeczne - np. działania reintegracyjne skierowane do wewnątrz na rzecz swoich pracowników oraz działania skierowane na zewnątrz na rzecz społeczności lokalnych. Spółdzielni socjalnej łatwiej jest też pozyskać specjalne środki na rozwój (np. granty, dotacje) przeznaczone na realizację celów edukacyjnych i społecznych.

Wyzwania

Najważniejsze wyzwanie, z jakim musi zmierzyć się Spółdzielnia, związane jest z poszukiwaniem źródeł finansowania dalszego rozwoju. Prezes Spółdzielni zauważa, że o ile wiele rozwiązań jest interesujących na poziomie koncepcyjnym, o tyle znacznie trudniej jest znaleźć konkretne oferty, gdy chodzi o inwestycje w twarde aktywa, takie jak sprzęt i infrastruktura. Sytuacji nie łagodzi presja cenowa ze strony głównych zlecniodawców - samorządów, którym z oczywistych względów zależy na utrzymaniu jak najkorzystniejszej ceny. Wreszcie trzecim wyzwaniem jest zbudowanie sieci partnerów, interesariuszy i podmiotów, które wspólnie podejmowałyby działania zmierzające do stopniowego zamykania pętli i ograniczania ilości odpadów jednorazowych. Są to plany, które spółdzielnia zamierza realizować w najbliższych latach.

Skutki środowiskowe i/lub społeczne:

- dostarczanie wysokiej jakości usług komunalnych dla społeczności;
- edukacja w zakresie umiejętności ekologicznych skierowana do pracowników spółdzielni i mieszkańców gminy;
- aktywizacja społeczna i zawodowa pracowników spółdzielni

Pytania wynikające ze sprawy / problemu:

- Jaka jest sytuacja problemowa, którą SE próbuje rozwiązać?
- Dlaczego postanowili ją rozwiązać? Co nimi kieruje?
- Jakie są działania SE? Co robią, aby go/ją rozwiązać? Jakie inne kroki podjęlibyście, aby rozwiązać problem?
- Jaka jest ich grupa docelowa? Kim są ich klienci? Kim są ich klienci?
- Jak działania SE zmieniają świat lub sytuację na lepsze?
- Co więc de SE robi inaczej? Co ich klienci postrzegają jako największą wartość?
- W jaki sposób dostarczają swoje produkty lub usługi?
- Jakie są ich główne koszty i co jest głównym źródłem ich przychodów?

Interesariusze

- jednostki samorządu terytorialnego
- prywatne przedsiębiorstwa
- klienci indywidualni

Zagadnienia etyczne (pozytywne, negatywne):

- aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem
- wysokiej jakości usługi społeczne świadczone przez samorząd lokalny
- działania oddolne mające na celu ochronę środowiska

Zielone kompetencje

UMIĘTNOŚCI W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH, UMIĘTNOŚCI W ZAKRESIE ZARZĄDZANIEM ODPADAMI, UMIĘTNOŚCI FINANSOWE, UMIĘTNOŚCI ENERGETYCZNE

Cele zrównoważonego rozwoju:

- 8. Godziwa praca i wzrost wynagrodzeń
- 10. Ograniczenie nierówności
- 12. Odpowiedzialna konsumpcja i wytwarzanie

